

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Añy 5.—Núm. 220.—Dissapte 29 d'Octubre de 1904.

LO QUE VOLÉM

Any per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut les quintas y llevas en massa y establent que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

La retiscada d'en Vallés y Ríbot

Deixant apart los motius d'ordre interior, y fins deixant apart las rivalitats personals, es freqüentíssim veurejals federaus, quan com a tals se presentan, en oberta contradicció ab los unionistas, cosa aquesta que de reflexionar-se ab serenitat desfruiria l'aparent y feble unió d'abduas classes de republicans, beneficiant principalment l'ideal republicà.

No'n fa cap falta a nosaltres, aqueixa freqüència de fets, pera estar convencuts de l'irracional unió de cosas tant contradictorias, perquè sabem que a la violència y genialitat d'un subjecte's deu dita unió, sobre tot a Catalunya, què es ahont més forsa exterior manifesta; a la violència d'un subjecte admirablement batejat per lo sibi Agustí Pare Font: *al petit Marat*, dit també emperador del pañuelo.

Dos grups polítics, socials i federals, que estan en completa oposició, en principis, tendències y procediment; no tenint de comú més que una cosa secundaria, tant, que modernament no te cap importància, la forma de govern, empenyats en ferla servir de base fonamental d'una unió han de donar forzosament, espectacles deplorables.

Y, efectivament, això ha passat y passa ab freqüència. Un dia, en plè Congrés, una votació de servei militar obligatori, sense la protesta enèrgica, intransigent, al propi temps que raho- na, dels federaus per vulnerar un dels principis més ferm y humans del seu programa ab semblant arbitriariat, fan suposar forzosament que els federaus han renegat de llur humànnissim programa y s'han llenyat, en brassos dels avuy nomenats amichs y sempre eternament contraris, los republicans centralistes.

La sola elecció d'un quefe ab poders amplis, absoluts, si bé ab autoritat apparent, que posa a contribució tots los seus coneixements metafísics pera demostrar que caben dintre d'un moviment *las cuatro unidades* y el programa federal; barbre centralista avuy, demà melòs autonomista. Es una eterna ridiculísació d'aquesta unió, que cau, que desapareixerà aviat per falta absoluta de solidesa, de base, y que viu unicament a benefici de l'iniciativa inés gran fomentada per los caps de colla ab las miras que ells sabrán.

Què li ha passat ara a Vallés y Ríbot a Barcelona? Un de tants y inevitables choques. Res extraordinari pera nosaltres, molt al contrari, però quelcom que farà pensar als federaus de debò, als sèriament federaus, no als fanàticis enemics de tot lo existent, als que creuen en la possible salvació, en la redempció y oferixen lo remey.

Rastrerament, humilment, sacrificant los ideals federaus, lo Sr. Vallés y Ríbot ha demanat perdó desde *Lá Pùblicidad*, als seus amichs los centralistes, quèl van fer diputatificant a la última hora en candidatura, a pesar d'haverlo maltractat ab las paraules y procedir a quèns té acostumat l'orgue *mägestatic* barceloní, fins dos o tres setmanas abans de l'elecció.

Una quants, més dels que sembla, federaus de tota la vida, li donavan l'exemple al Sr. Vallés y Ríbot, li parlavan de l'hèritage de Pi y Marí, l'invitaven a estimar de debò a Catalunya, l'acostavan als catalanistes, als quins en lo últim de sa vida facosta dit gran federal, y'l Sr. Vallés y Ríbot no va poguer resistir l'atmosfera que respirava, se va creuar liure de sos compromisos partidars y parla com un federal, tingüe paraules d'entusiasme, y tot feya suposar que assistian a una conversió.

Però ja! l'endemà, o als pochs dies, *La Pùblicidad* l'invitava a retractar-se dels seus conceptes tots y no ab forma correcta, no retrayentli serenament los compromisos contraits, sinó l'esclavatge jurat, es a dir, de l'única manera que en dit diari's tracta al quècau en sa desgracia, usant lo llenguatge tabernari que tant l'acredita entre's seus... yls altres.

Quina vergonya Sr. Vallés y Ríbot! ¡qué cara li fan pagar l'acta de diputat! Abans de representar federal deman permís als seus amichs, sinó, ja sab lo que li toca.

W.

La sobirania de l'Estat

II

L'obediència a l'autoritat real o a l'Estat, és en tots los pobles, la resultància d'aquella tiranía del federalisme, obediència que encara'ls nets d'avuy guardan en llur ànimà con a resò de la que executaren en aquells temps llurs avis. Lo progrés y l'avèns de l'humanitat se calcula pel grau que adquireix en sa democratisació o siá a mida que aumenta la sobirania del poble y van disminuintse las atribucions y lligams del Poder governamental. Per això dièm qu'ls pobles que encara senten obediència instintiva a l'Estat són pobles en quina ànima s'hi acoba la temensa rutinaria de l'edat mitjana.

Baix aquest punt de vista és precis donchs, convenir en que la democratisació del poble s'adquireix ab aquellas fòrmulas de govern que més atribucions li donan, y veusquí per que nosaltres asseverem que la Monarquia de Catalunya era moltíssim més democrática, y per lo tant més avansada, que cap de las Repúblicas europeas ni americanas del segle XX. Mirémho.

En primer lloc cal fer present que de Repúblicas n'hi ha d'aristocràticas y de demòcratas, lo qual és ja un altre dato pera veure com a dintre del mateix símbol s'inclouen dos criteris antepostats, demostrant aixís, que la República no és una garantia absoluta pera la sobirania popular.

L'escola republicana per hont ensenyà que s'adquireix la sobirania del poble? Per las Corts representativas constituïdes pel Sufragi Universal. Rèspòn a n'aquest objecte la tasca dels Parlaments republicans? decididament pot contestarse aqueixa pregunta ab sentit negatiu; la representació en las Corts no es ni será mai, mentres aquesta's busqui ab l'esmentat sistema del Sufragi Universal, l'enlairament de la sobirania popular, y no ho serà perquè ls electors no poden demandar compte de llurs actes a sos elegits y ni aquests podrán mai cumplir son comès en primer lloc perquè han de partir sa tasca ab lo Quefe de l'Estat y en segon per que un sol home ha de representar las aspiracions de molts mils.

Ab aqueix règim se funda lo criteri republicà y bé's pot veure ben clarament què dista bastant d'arribar a establir l'esmentada sobirania. Ade més en las Repúblicas tenen sos Presidents, a excepció del dret hereditari, las mateixas prerrogatives dels monarcas constitucionals o demòcratics, ab lo que queda demostrat que mentres lo poble tingui al seu davant l'existència del Quefe de l'Estat exercint jurisdicció, llur sobirania no serà efectiva.

La veritable democracia existiria sols, si aqueix Quefe no exercís cap classe de disposició en lo poble; puig aixís seria com aquest se governaria a sa explícita y completa llibertat, mes, sabem cap President de Repùblica que deixi d'exercirlo?

PERE B. TARRAGO.
(Seguire).

Assemblea de las Cambras de Comers

Impresions d'un assambleista

S'han acabat las sessions de l'assamblea de Cambras de Comers de Barcelona, y ja queno ho han fet los periòdics de gran circulació, ja que vista la cosa de fòra sembla en realitat quelcom de serio y notable, cal que nosaltres diguem al pùblic la veritat, neta y clara, per dolorosa, per trista que aquesta veritat siga.

La darrera assamblea de las Cambras de Comers ha sigut una verdadera comèdia, preparada, ensajada y representada a la castellana; és a dir, bastant bonica per fòra, forsa ben presentada, fins ab bons actors, mes sense argument, sense fondo, sens serietat, no pot donar altres resultats pràctics que motivar uns quants viatges de recreo a certs delegats que a judicar per la poca presa que tenian en marxar de Barcelona, mes sembla que'ls hi hagués portat lo desitj de fer una *tournée* que no'l tractar imports qüestions mercantils.

Lo dia 22 tingut lloc la primera reunió, y al veure'l personal que anava congregantse, ben prompte poguerem ferros cárrec dels resultats que podía donar l'assamblea. Allí, en lo Saló de Llotja s'anavan reunir los Srs. Maltrana, Paraiso, Alba, Castro y tants y tants altres que en materia d'assambleas, podian ésser considerats com los fracassats de la política. Elements individualment valiosissims, mes animats de móvils més aviat polítichs que mercantils.

De Barcelona Costa, Monegal, Izquierdo y Amengual, portant la direcció com sempre lo més aixerit, lo Sr. Costa.

Ja a l'arribar los delegats y tractar-se de constituir la mesa y comisió dictaminadora, varem veure de lo que's tractava. Tot estava previst, arreglat y fins algú portava la llista de las comissions feta, comissions que foren designadas per l'unanimitat de que apparentment ha donat mostra l'assamblea.

Se tractà despòs de la sessió inaugural y's va proposar per los directors d'escena que en nom del sassambleistas parlés lo Sr. Alba, negociant en subsecretaries y aspirant a enderrocar a Maura y escalar un ministeri; y despòs lo Sr. Castro, qui va fer un eloquent simulacre de discurs d'oposició al govern.

Lo que resultà la sessió inaugural fou d'una fredor espantosa. Los elements mercantils y industrials de Barcelona, retrets, deixaren la sala de Llotja buida yls discursos de Monegal (aquest llogat) y del Sr. Allende-Salazar, Alba y Castro, sols contribuiren a augmentar la fredor que's respirava en l'antiga sala del Consulat de Mar.

Vingué'l dilluns y la discussió del qüestionari sigué joch de pocas taulas. Aumentar en un i per too la contribució industrial de las Cambras que ho sollicitin, és d'un candor extraordinari y va donar lloc a que un senyor Amusco de Logronyo y Paraiso nos fessin saber que's guanyan molt bé la vida y que podrían pagar més contribució industrial de la que satisfan. Què dèu los hi conservi tanta felicitat!

Cóm se tractava d'una cosa voluntaria, hi hagué facilment l'unanimitat que's buscava, mes acabat lo poch que donava de sí'l qüestionari, comensaren las grans batussas. Devia o no ocuparre l'assamblea d'altres assumptos? Aquest fou lo caball de batalla. Los que preveyam lo que anava a ocurrir, los que sabíam que en Modollet de Málaga volia tractar de tot en forma molt radical y Alba posar a discussió lo del saneamiento de la moneda del seu quefe en Villaverde, nos oposarem a tota

altra discussió, mes l'atmòsfera nos era completament desfavorable.

Defensant lo bon sentit, lo no convertir l'Assamblea en una reunió política, destinada especialment a enderrocar a Maura y entronizar a Villa-verde, eram pochs, molt pochs. Los delegats de Bilbao, Cádiz, Navarra, Sabadell, Tarrassa, Palamós, Reus, Tarragona y algun dels de Barcelona, puig lo Sr. Costa, com sempre, s'inclinà del costat del *sol que más calienta*.

Per fi convinguerem a proposta d'un delegat de Tarragona que's podia discutir tot, sempre que's presentessin previament las proposicions a la sessió preparatoria y s'hagués emitit informe per la comissió. Calian ben bé aquelles precaucions pera no ésser víctimas los congressistas d'una sorpresa!

La discussió de tant importantissim tema entretingué l'Asamblea durant tres horas y mitja de las quatre que durà la sessió preparatoria del dilluns y l'altra mitja hora's dedicà a preparar l'espectacle teatral de la tarda. Se repartien los temes pera la discussió y s'arreglà tot d'un modo tant brillant que fins sembla allò un Congrés de veras ab tot los defectes del parlamentarisme espanyol. Fins nos deyam uns als altres los congressistas, *su señoría*. Y això era un congrés de comerciants, industrials y naviers. Què havia d'ésser; això no era més que una comèdia ahont los més eloquents llueixen a costa del bon sentit dels timits.

La sessió pública anà com una sera yls que volgueren lluir sus condicions oratorias veieren al dia següent sos noms estampats en los periòdics, ab gran satisfacció d'ells y dels seus amichs.

Al dimars ja fou altra cosa. La sessió preparatoria donava llàstima. Lo mateix quan se parlá d'alcohols que quan se tractà dels cambis, cada un tirava per son cantó, arribantse despòs de quatre horas de discussió a convenir fòrmulas insustancials que no diuen res, única manera de conseguir una unanimitat complertamente impossible en materias tant y tant complexa com la dels alcoholos y cambis. Los esforços de tots los de bon sentit se dedicaren a combatre la tendencia del Sr. Alba y d'un senyor Pereda de Madrid que volian portarho tot a sanch y a foch y no ho conseguiren.

Ja desde allavors l'Assamblea era morta, ben morta. Los temes que proposavan una y otra Cambra eran acceptats sens discussió y sols se preoccupaven los directors de que las sessions oficials, las públicas, apareguessin en sa part decorativa brillants... amagant lo ocorregut en las preparatorias, convertides en certs moments en una *olla de grillos*, com diuen los castellans.

En resum; los verdaders elements mercantils-retrets, l'Assamblea engregada als més eloquents, a la política, y representant devant del país la més impecable de las comedias. De lo que eran las sessions públicas ne dóna'mostra la següent pregunta formulada per lo Sr. Amusco de Logronyo al demati del dilluns:

Diga usted, Sr. Presidente: En la PARODIA de sesión que hemos de celebrar esta tarde en público, emitiremos en la discussió los mismos argumentos que en la privada de esta mañana?

—Si señor. Y tenia ráhó lo Sr. Amusco: parodia, fiucció, farsa, comèdia, diguita, com vulguin, això han sigut las sessions de l'Assamblea de las Cambras de Comers. De l'esperit català, de la Cambra de Comers de Barcelona, dels elements industrials de Catalunya, hi havia dret a esperar alguna cosa de més profit.

Y exposades las anteriors consideracions comprenderàn fácilment nosaltres lectors que al dimars la majoria de delegats catalans desertessin de la Assamblea. Havian anat a Barcelona

a discutir qüestions econòmiques y lo primer que se's proposa és expedir un telegrama de pésam complertament extemporani; després comèdia sobre comèdia. La majoria tenian altra feina, buscant la solució de lo que tant fàcil los hi és als Srs. Paraiso y Amusco, segons sus declaracions, que la d'anar darrera de concerts, dinars, lunches y funcions teatrals, tasca a la que, junta amb la no menys agradable, per molts d'ells, de lluir la levita y fins lo frach, s'havien entregat ab gran fruició varis dels congressistas.

Al pendrà tret pera tornar a sus respectivas localitats, anavan ab una ilusió menys, altra esperança perduda. Definitivament la decadència de aquest desgraciat país es molt més intensa de lo que creyem.

ANTI-ALCOHOLISME

(CONTINUACIÓ)

Las begudas que han soferit la fermentació necessaria, contenen molt poch *alcohol*; aqueix *alcohol* es lo menys dolent.

Lo vi, la cidra y la cervesa, quan no han sigut falsificats, se's pot considerar com a begudas sanitosas si no se'n abusa. Desgraciadament per la salut pública, las falsificacions son nombrosas y's notan a cada pas.

Se falsifica'l vi natural per lo *mal·lato* y'l *vinagre*. Lo *mal·lato* consisteix en posar aigua al vi per aumentar la quantitat; lo *vinagre*'s porta a terme, adiconantli *alcohol* per aumentar la forsa. Aqueix *alcohol* es del més ordinari que's fabrica, y això lo vi, en lloc d'esser un reconstituent passa a convertirse en beguda dolenta. Beguda que tart o aviat, acabará las nostres energies, se'n que ho poguem advertir!

Se falsifica la cervesa, cambiant lo *lúpul* per la *genciana* o'l *box*; algunas voltas per la *colo quinida* o la *nou ròmica*, sustancias que, a altas dosis, són verenos. Se falsifica també la cervesa, com se falsifica la cidra, per la barreja d'*alcohol ordinari* que la sà menys refrescant, y per això, l'enoximent que encomana la beguda calenta, dóna més ansias de abusarne al que la beu.

Ab això queda demostrat del tot que no debèm abusar de la beguda que'n donguin com a bona, ja que la falsificació pot existir sens que nosaltres ho arríbem a sapiguer.

IV

S'indica com *aperitius* aquells lícons amargants que s'acostuma a beure abans de menjar. Aqueixos lícons se beuen sols y ab aigua, y, estan compostos d'*alcohols ordinaris* y variòs essències aromàtiques.

Los *aperitius* més coneguts són: absenta, vermouth, bitter, y altres classes d'*amers* que en las tabernas y cafès venen baix lo nom dels fabricants que's produeixen. Per donar a alguns d'aquestos *amers* una apariència bona, se's hi barreja una substància medicamentosa, com per exemple la *quina*. ¿Volen saber si la *quina* es dolenta?

No crech necessari exposarlo, puig m'hauria d'entretenir en llargs explicacions que per res augmenten los meus propòsits. No més cal que's fixin en un ditzaratzo que està molt de moda a Catalunya. Quan a un home se'l veu dolent, tothom diu: Es més dolent que la *quina*.

En realitat, los lícons batejats ab lo nom d'*aperitius*, no solzament són dolents per la salut, sinó que no tenen cap utilitat a que ferse mereixedors. En efecte, si aqueixos *amers* troben lo ventre dejú, entraran ab una velocitat extraordinaria dintre la circulació del cos humà. Per altra part, sa composició's fa particularment dolents; per cent litres de lícons *aperitius*, la proporció d'aiguardent va-

ria entre 45 y 95 litres, y aqueix *aiguardent* prové d'*alcohol ordinari*, quin gust està perfectament disfressat per les substàncies amargantoses que s'hi anyadeix.

Aqueixas substàncies són verdaderes verenos, quina acció està avuy del tot coneぐada. Per exemple, per donar l'*aiguardent* lo gust de *vermouth*, s'abusa de l'*aldehyde salicílica*, la que pot, ab un decímetre cùbic tan sols, causar un atac de epilepsia un gos.

Lo licor d'*absenta* s'oblè aromatizant l'*alcohol* ab essència d'*absenta*. Si agafem dos pots de vidre que continguen peixos a l'aigua, y, posèm dintre l'un sis gotas d'acit prúsich y en l'altre sis gotas d'essència d'*absenta*, los peixos no trigaran a morir dintre l's dos pots de vidre; però la mort se presentarà més prompte allí ahont haurèm tirat l'essència d'*absenta*.

L'home que s'acostuma a l'*absenta* té rodaments de cap: tot volta al seu devant; sufreix alucinacions, l'ataca l'epilepsia, y ademés, en las articulacions y a lo llarch dels nervis, sent uns dolors com a *furmigor*, quel fan desesperar. La brutalitat y l'instint salvatiu s'apoderan d'ell, y ab son deliri, molts camins embruta de sanch l'empostissat de las tabernas o las llosos dels carrers.

Beure *aperitus* avans de menjar, ha dit lo gran metge Rousseau, es obrir l'estòmach ab una clau falsa.

En realitat, los licors *aperitus* causen un desarreglo grandiosissim en los budells, pèrdua de las ganas de menjar y encomanació dels mals qu'anteriorment he citat.

TENDENCIAS.

(Seguirà)

LOS PUSSOS y ls japonesos

(La derrota de Kuropatkine y sus probables conseqüencias)

En l'article que ab aquest mateix titol va publicarse en lo número del 19 de Juny, vaig presentar un quadro de la campanya dels russos contra l's turcs en 1877 pera demostrar que la Russia, malgrat las ensenyansas de las guerras modernas, res havia fet pera l'avens y perfecció del seu exèrcit ni havia operat cap cambi en lo seu modo tradicional de guerrejar,

y en vista de las fanfarronades de Kuropatkine que, confiat, com tots los militars russos, en la superioritat de la forsa del número, digué que des-trossaria als japonesos de tal manera, que no podrian tornar a son país y aniria, ab sos soldats, al Japó a firmar la pau a Tokio mateix, vaig asegar que això era una mica dificil per la rahó de que l'exèrcit japonès era molt respectable per son número, ben dirigit, perfectament organiat y ab un armament superior al dels russos.

També vaig dir, que ls japonesos tenian completa confiança en vencer y quel l'Europa quedaria sorpresa de la facilitat de la desfeta de la Russia. Los fets van confirmar aquesta seguretat, ab una rapidesa que no s'esperava.

Aquesta confiança, quasi com si fos matemàtica, manifestada públicament pels nippóns, no ès nova, ni pot considerar-se com una de tantas fanfarroneries que per sòrt los hi han anat resultant; puig que'l gran canceller de ferro Bismarck, abans de la guerra de Prussia ab l'Austria, trobantse a Biarritz ab Napoleó III va dirli, que tenia la ferma seguretat de que Prussia guanyaria en aquella guerra ja inevitable.

Aquella manifestació va fer que Napoleó digués després a l'escriptor Prosper Mérimée, que havia estat present en dit acte, que aquell home era boig, puig que's creya vencer sens comptar ab l'ausilia de la França; y tan convensut n'estava del concepte que havia format d'aquell polítich, que's resistia a tractar ab ell per no considerar un home formal.

Los fets, ab sorpresa de tota l'Europa, donaren la rahó a Bismarck. Y perquè tenia aquella seguretat? Perquè sabia y estava segur de la verdadera organisació y instrucció del exèrcit de Prussia y de l'estat del d'Austria, que tothom creya y era cosa acceptada podia posar 800.000 homes en peu de guerra, no tan sols en las cancellerias d'Europa, y fins lo mateix Estat Major austriach confiava reunir a la frontera, dos exèrcits de 220 a 230 mil homes cada un o sia un total de 450.000. Sols poguer presentarne a combatre als prusians 256 mil, dels que 186.000 estavan a las ordes del general en chefe Benedeck, que va ésser venut pel príncep Frederick Carles que'n portava solzament 197.000.

Aquí la superioritat numèrica estava a favor de Benedeck, però va

esser venut per la superioritat intel·lectual del príncep Carles, que era l'únic que'l preocupava, per la fama que tenia de gran estratega.

Donchs lo mateix passa ab l'actual guerra de Russia ab lo Japó. Instruits los quefes y oficials d'aquesta última nació, segons los avensos de la guerra moderna, ab una organisió perfecta del seu exèrcit y ab armament superior al dels contraris, han anat a la guerra ab plena seguretat de si mateixos y sabent que anaven a combatre ab una nació quina administració està molt corrompuda, ab son exèrcit mal organiat pera la lluita moderna, y ab una tècnica antiquada; seguint sos quefes ab son rutinariame en aquest art, com si las campanyas de Prussia contra l'Austria y las d'Alemanya contra França res los hi hagués ensenyat.

Sempre ab las ja celebres *retirades ab orde* ja sia al pas del Yalu desfaten per 30.000 russos y la presa per l'enemic de Feng-hoang-tcheny que atrinxerat després en aquest punt, vigilava's desfiladers de Moulienling y dominava'l camí de Sin-yen a Kai-ping, per ahont devia comunicarse ab los exèrcits d'Oku y Nodzu que havian de desembarcar més tard; ja sia en lo desembarc a Pi-tie-no y la presa per assalt de Kin-tcheo que és la porta de socorro de Port Arthur y l'ocupació de Dalny, ab lo qual tenian los japonesos un port apropiat de dita plassa forta, pera'l desembarc de queviures y material de guerra pera'l siti; ja sia per últim en los desembarcs a Port Oidams, Yin-kan y Fu-cheo dels exèrcits d'Oku y Nodzu; la presa del camp atrinxerat de Nin-tchuang y las poblacions de Kaiping y Ta-tche kiao de gran importància estratègica, perquè a la vegada que's assegurava una gran base d'operacions y la rapiditat en l'aprovisionament dels seus exèrcits yls feyan amos de l'embrancament del ferro-carril y de la carretera mandarina, que va de Pekin a Mukden per Liao-Yan, lo posavan en contacte ab Kuroki. No hi feya res; tot havia estat previst y descomptat.

En Kuropatkine ja ho havia dit que, al veure tothom totes aquestas reculades, lo tindrian per boig; però després vindria l'ocasió de pendre l'ofensiva y allavors, veurian lo talent y sabiduria de son meditad plan y totes las censuras se convertirian enelogis.

Y efectivament, creu ja per últim convenient, per no dir necessari, posarse en Kuropatkine al front de l'exèrcit, en vista de que la perdian la forsa moral los seus soldats als qui tenian que arengar continuament los oficials, fentlosi creure que aquelles reculades eran estudiadas pera atrauere l'enemic y que després vindria la revolta gloriosa, en la que quedarian complertament aniquilats los japonesos per sempre y's fa fort a Liao Yang, que volia convertir en un nou Port Arthur.

Vensut aquí, s'escapá del modo que va poguer dient després, com sempre, que ja estava també pensada aquesta reculada pera ferse fort a Thie-ling, deixant admirats als russofils lo talent, energia y habilitat de dit general, fins al punt d'haverhi qui'l considera superior als més famosos generals, resultant petit al seu costat lo talent militar de Moltke.

De reculada en reculada que no debia acabarse fins a Karbin, pera poguer fer després als japonesos l'honor d'una segona edició de la de Moscou per Napoleó I, segons frase d'un collaborador militar, vetaquí que quan ningú menys s'ho esperava, emprén l'ofensiva dient, que fins ara no podia dirse que comensava la verdadeira eampanya.

(Acabarà).

Per sota'l Alps

(Del Figaro.)

Bonapart, lo primer cònsul de la República, instruit per l'experiència de sa campanya del 1800 a través los Alps, volgué un pas carreter entre la França y l'Italia. Aquesta carretera passa per lo Simplon. Sos enginyers lo feren passar per uns llochs tan atrevits, que's contemporanis varen quedar admirats, y per la primera vegada diligencies pogueren atravesar las altíssimas muntanyas. Aixis passant los temps, vingueren los ferro-carrils y fou necessari que aquests també la passessin la cordillera. Després de las foradadas ja llestas fa temps li ha vingut lo tom a la foradada del Simplon. Serà aquest lo túnel més llarg; tindrà 19.730 metres. Desitjan veure d'aprop los grans treballs d'aquesta foradada que fa tan d'honor a Suissa, nos aprofitarem d'una matinada hermosa d'Agost per abandonar Lermatt y baixar fins

a Brigne, poblet petit de la vall del Rhône y punt d'entrada nort del túnel.

Anèm a veure l'antich pont de la Saltine, anomenat encara avuy «Napoleóns-Brücke», pont de Napoleó. Aquesta obra venerable, sobre l'antiga via del Simplon, ha sigut reconstruïda de ferro; però encara s'hi veuen, en los antichs pilans, los forats ahont anaven encastadas las jasseras de fusta. Aprop de Brigne, s'hi veu lo castell dels Stockalper, quinas taulades llueu a l'esclat del sol; avuy ja no serveix per la gran familia de altre temps y no es més que las oficines dels enginyers.

Un poch més amunt de Brigne s'hi veu l'obertura del túnel. Aprop hi ha las oficines del contratista. A l'arribarhi són rebuts per l'enginyer que M. Hugoow Kager, un home ben amable y de gran ciencia que s'ha volgut encarregar d'ensenyarnos tot lo més notable y interessant dels treballs.

Fins avuy, los grans túnels alpins eran únichs y contenian dues vías. En la foradada del Simplón s'ha romput ab aquesta costum. Hi haurà dos túnels a vía sola, tenint 5,50 metres d'alt per 5 metres d'ample y situats a una distància de 5 metres l'un de l'altre y de tant en tant unas galeries comunicaran l'un túnel ab l'altre. Aquest nou mètode ofereix majors facilitats y de moment no's construeix enterament més que una galeria.

La foradada fa molt més depressa que en los treballs similars anteriors, gracies a l'empleo de la perforadora hidràulica de Brandt. Abandonant los antichs sistemes perforadors s'utilisa únicament una tija d'acer buida y de set centímetres de gruix que porta a l'extremitat tres dents molt ben trempades. Aquesta tija ataca la massa de roca ab una forsa de 10 a 12.000 kilos, per medi d'una màquina d'aigua comprimida, ab una presió de 80 a 180 atmòsferas. Al mateix que aquesta tija s'enfona dins de la roca, va tombant a una velocitat de sis o vuit tòms per minut, segons la roca. Aquesta operació fa un forat que's carrega ab dinamita.

Per aquest sistema se va obrint una galeria d'avens d'uns dos metres o dos y mitj y diariament se'n fan de quatre a nou metres. Després s'acaba d'aixampliar y arreglar per los medis ordinaris.

La ventilació del túnel se fa inyectanthi aire comprimit a una presió de 270 milímetres; així n'hi fan cap trenta metres per segon. Aquest aire près fòra del túnel es xuclat ab tal forsa, que's molt difícil aguantarse dret al lloc ahonl entra dins la canalització. La dificultat més gran que s'ha tingut de vencer ha sigut la augment de temperatura en l'interior de la massa que s'atravessava y que a voltas arribava a 40 y a 42 graus. Per fer baixar la temperatura, aigua freda comprimida a 80 atmòsferas, quanrantà es tirada sobre'l front d'atach a rahó de vuitanta litres per segon; entra per uns tubos foradats y a la presió de quinze atmòsferas cau com una pluja fina que fa de cortina y que l'aire v' obligat a atravessar refredantse molt.

La calentor que aumenta, com és sabut, ab la profunditat, s'ha trobat pujada d'una manera inesperada per l'aparició d'aigües calentes fins a cinquanta graus. A aquesta temperatura, tal treball s'ha fet impossible y no hi ha hagut altre remey que tançar el túnel per la part nort ab una porta de ferro. La decepció fou terrible. Del costat italià, lo treball continuava a rahó de sis metres 70 centímetres per Juliol y de sis metres per Agost.

Desgraciadament, lo dia 17 d'Agost toparen ab una roca fortíssima que va deturar'l treball, obligantlo a anar més poch a poch y per acabarhi de arreglar se'n topar ab una vía d'aigua de quaranta cinch graus, donant cent litres d'aigua per segon. Lo treball quedava parat a la banda de Suissa y a la banda d'Italia.

Era aquest paro de tant més fastidiós quan ja no faltavan més que doscents quaranta y sis metres a foradar. M. Sulzer-Ziegler, l'ànima de aquest treball gegantí nos acaba d'escriure que la feyna se tornará aviat a empender, desseguida que's medis de refrigeració y evacuació de l'aigua hauran aumentat en forsa y si no's presenta cap altre inconveniencie creu que la junció tan desitjada tindrà lloc per allí'l 15 de Novembre.

Los treballs varen ésser confiats a una societat que's tenia d'enfestar en cinquants anys y mitj per la cantitat de setanta milions de franchs, yls treballs comensats per l'Agost de 1898 devien terminar per Maig de 1904. Ja havém vist per quinas causas independents de la voluntat de la companyia no ha pogut ésser. Tenint en

compte aquesta circumstancia un allargó li ha sigut acordat fins lo 30 d'Abrial de 1905.

De primer nos feren visitar las sales de maquinaria, ahont l'aigua y l'aire son enviats cap dins lo túnel. Abans de passar per las bombas, l'aigua atravesa uns dipòsits ahont se refreda y deposita una pols gris impalpable de que està carregada y que si no's tragues faria malbé totes las tuberias.

Los treballadors són casi tots italians y pujan a un miller; generalment són tots italians, los suissos son poch amics d'aquesta mena d'empresas. Lo cònsul italià y la seva moller, cadascú per son costat cuidan aquells compatriots seus ab una assistiuat may prou ben alabada.

En virtut del treball, los operaris entran tot seguit dins d'un gran hangar ahont hi ha gran nombre de dutxes; sos vestits mullats los penjan yls fan pujar a uns tres metres d'alsaria, ahont regne una temperatura suficient pera deixarlos assecats. En tornant los despenjan y se'ls posan completament sechs. Lo guarda d'aquest edifici és la primera víctima que hi hagué durant la foradada. Los accidents son poch nombrosos. 20 cassos mortals y d'aquests solzament 11 dins del túnel. Los segurs funcionan ab tot rigor y fins asseguren los que van a visitarls treballs. Però aquells los asseguran d'una manera negativa: los fan firmar un document, a l'entrar, en lo que s'empenyen en no reclamar cap indemnisió en cas d'algún accident fortuit.

La jornada és de vuit horas y com que'l treball és continuu tres collas d'operaris van turnant ab la major regularitat.

Després d'haver esmorsat perfectament, nos donan un vestit d'operari, grans botas, camisa blava, brusa de tela y gorreta gris; després una llanterna y ns fan colocar en un vagó dels que serveixen per entrar o sortir las diferents collas pel rellevo. Cada viatge, uns doscents cinquanta homes venen a seures ab la llanterna a la mà demunt d'aquests vagons que portan dues rengles de banquets. Marxa'l tren a l' hora justa. A l'esquerra hi ha l'esplanada ahont s'hi construeix una estació; més endavant s'hi veu una petita construcció ahont hi h'la instruments de previsió que s'ha tingut de vencer ha sigut la augment de temperatura en l'interior de la massa que s'atravessava y que a voltas arribava a 40 y a 42 graus. Per fer baixar la temperatura, aigua freda comprimida a 80 atmòsferas, quanrantà es tirada sobre'l front d'atach a rahó de vuitanta litres per segon; entra per uns tubos foradats y a la presió de quinze atmòsferas cau com una pluja fina que fa de cortina y que l'aire v' obligat a atravessar refredantse molt.

La foradada es dreta ab una petita curva a cada entrenotat. De cada banda va pujant lentament fins a la frontera italiana en quin punt la ria se troba a 2.100 metres de sota de la serra que vá del Furggen Caumbon al Wasenhom. De la volta's vá escrivant molt de fum de vapors ja hi som! la llum decreix ràpidament y l'única llum que tenim es la que'n portan las nostres llanternas; que van donant rares entonacions a las casas de nosaltres companys italians. Poch a poc l'aire se'n fent més clar. Anèm entrant a dins ab un terratrèmol tant axiordador que ja no puch sentir res del que'm diuen. Las distàncies reorregudas son indicades a la paret. Aviat una claror viva'ns apareix y ja som a l'estació central formada p.r. una gran plassa que s'ha foradat a vuit kilòmetres endins de la muntanya. Es ahont, segons sembla, se cruxaran los tres.

En quan acaba lo treball de mamposteria, entra l'enfustat. Per seguir la galeria ja enfustada y per conseguent més estreta, pujem demunt d'uns vagons ahont nos assentem dins lo fondo per no donarre algun cop de cap que fóra de tristes conseqüències y aquest nou tren està estirat per maquinetas d'aire comprimit. Aviat s'atansa'l fren:

Som a Itàlia, a 10 kilòmetres de l'entrada, los operaris baixan y tot seguit pujant los que acaban lo jornal.

Estem a 35 graus. Molts de las galerias transversals son tapiades y algunas serveixen de magatzems. Passant y veiem, en algun d'ells gent com hi treballan que no son, per nos altres, més que aparicions fantàsticas. Ja hi tornem a ésser fòra del túnel y quina més viva impresió se'n empòrem del genit de l'home y de les simpaties qu'ens inspiran aquells millers d'homes obrers, aquells operaris del progrés, perquè no s'ha fet encara tot lo que s'ha de fer.

Lo primer cònsul do feya més que preguntar als enginyers al veure que tardaban tant a acabar la carretera del Simpló:—Y donchs, quin dia serà aquell que hi podrèm fer passar canòns?

Nosaltres, també ab la mateixa impaciència però no ab só de pou, ho preguntèm als enginyers del nostre temps.—Y donchs, quin serà aquell que hi podrèm fer passar la primera locomotora?—EPSILON.

Comentaris

Las lamentacions

d'un rotatiu

El Liberal de Barcelona ha quedat molt discontent dels resultats de la Asamblea de les Cambres de la mar. Ell hauria volgut tòns radicals conformes cuerdamente imperatives, ab la piadosa intenció de fer servir a las Cambres d'arma política pera combatre a Maura que's la seva obesió.

Lo caball de batalla en las sessions nedas. Desd'el primer moment los señors Alba, Paraiso, Mathana, Mo-sén diu atmosfera entre els deleg

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

Bibliografía

Vida de San Pedro Armengol,
Religiós de la Merced, por Fray
Manuel Sancho, de la misma Or-
den. Vol. de 141 pp. de 21 X 13 1/2,
cm. Lérida. Ramón Farré, impre-
sor. 1904.

Escrita ara de bell nou ab motiu de las festes centenàries del gloriós trànsit del català doblement il·lustre per sa noblesa de rassa y sanctetat xamossa, aquesta obra és filla d'una necessitat perentoria, que si ampara a l'autor en lo que té de deficient, atesa la manera com s'escriu avuy l'història y's medis y resorts que ha de sapi-guer conjuminar l'escriptor pera satisfacer les actuals exigències y llur manera de ser y sentir; és per altra part digna d'elogi per ser ella suficient a què'l lector comprenGUI tota la personalitat que sa història, y revingui'l nostre poble en renaiixentes simpatias envers lo fill dels Comtes d'Urgell y Barons de Rocafor, honor de l'iglesia catalana.

Es llastima que adonantse l'autor de que la premura del temps no li deixava treballar lo llibre pera presentar a la generació viventa, no n'hagi omés la part aquella que'm podrià dir romàntica, que la bona fe y pietat del temps crearian a falta de més dats y comprobants, car la feina feta per l'autor no sols no és despreciable sinó molt aprofitosa y digna.

Apart d'això, los XVIII capítols de l'obra, acusan en l'autor una bona ratxada d'erudició, sobremanera dels historiografis mercenaris, així com també dels historiadors espanyols y de las nostres cròniques catalanes, de entre quinas pàgines de l'edat mitja Sant Pere Armengol ressurt en rellieu y importància.

La vida del Sant, per cert molt ben planejada, té un encadenament trágich que interessa, y en mans de l'autor la figura historiada, tractada ab amor de germà, surgeix ab la simpatia dels cors grans ahont crema un foc ardorós, que si encega al jove noble en l'òrgull y despit, y esmerdut l'empeny per la vida criminal del bandoler, abrandat per la gracia fa tan humil, candorós y fervent que jamay l'aturdeix la penitència ni els sacrificis l'espantan, ni els martiris li serveixen sinó per enrobiar-se en la fe y amor de Déu, fins a abastar la mort. Baix aquest punt de vista'l Pare Sancho, logra l'objecte cobejat en la rengla de capitols que composen sa obra.

No obstant, entre els varis punts oscurs de l'aventurera vida del nostre Sant, se destaca en primer lloc, l'esbrinar convenientment quin és lo poble ahont va neixer, com així mateix la data del seu gloriós trànsit, car si bé la tradició n'han fixat los termes, l'investigació històrica no ha pogut fins al present darne certesa científica.

Aquests capitols (I y XV) són de lo més interessant de l'obra, y ahont l'autor, a pesar de no decidir definitivament, ha esmercat més treball y coratge, y que, ab una altra empenta y més reposada disquisició, poden ajudar de bona manera a que s'escrigui la definitiva vida de Sant Pere Armengol.

També són d'alabar la percassa de dats que han comensat d'klärir sobre las redempcions y demés efemèrides del Sant, de quina Orde Mercenaria cal que sos ilustrats fills, sòlo los analys y documents, que han de fer llum sobre assumpcions de glòria que tant los interessa, y que'l Pare Sancho ha remogut ja en part o partida.

L'últim capítol de l'obra sobre la Hermita dels Prats, la Capella del Sant y l'Urna que guardan las venerandas despulles de Sant Pere Armengol, té un regust popular y l'ànima una factura tal de dolsa senzillesa y amor vers de cosas tan hermosas y tan nostras, que de debò enmora y encanta.

Com Apèndix hi va la copia de tres documents forsa interessants, y a l'últim de tot, una novena.

En resum: lo llibre del Pare Sancho és una obra que mereix elogis, sinó pel seu valor absolut, per haver al menys posat la cosa en vías d'una realisació definitiva, y en lo sentit de que es un bon desvetllador de la memòria quel nostre poble ara de bell-

nou ha fet d'aquell varó que plé de santetat va ennoblir la noblesa catalana dels millors temps, y va honrar així mateix la veneranda y il·lustre Orde Mercenaria, gloria també de Catalunya. (*)

X.

QUESTIONS D'ART

¿Es d'en Lluís Dalmau una pintura que ara li atribueixen a Colonia?

I

La Veu de Catalunya del prop passat dissapte publicava un article, bastant extens, d'en Raimond Casellas, qui escrit duya per capsalera la mateixa interrogació ab que comencen aquestes ratllas.

Motivà l'article de l'eminent crítich barceloní, l'haverse posat a la venda, a Colonia, entre altres objectes d'art que havíen pertenescut a ne's germans Bourgeois, anticuaris, colecciónistas y negociants d'obras artístiques, finats no sà molt temps, una taula de l'escola neerlandesa, segle XV, representant «La Consagració de Sant Isidor», que, segons lo catálech publicat ab motiu de l'estamentada liquidació, procedia d'una iglesia de Valladolid. En lo catálech de referència aquesta taula s'atribueix a ne'l maître flamand-espanyol DALMAU (LUDOVICO, LUIS,) y porta per data 1445.

Per la premsa extrangera, naturalment, se'n enterà en Casellas d'aquest particular; y li passà lo que hauria passat a qualsevolga que senti veritable entusiasme per aquestes coses.

Coprés de goig y sorpresa a l' hora, ell mateix ho confessa en son escrit, li faltà temps pera demanar a Colonia que li remetessin lo catálech, tot just acabat de publicar alashoras, a ne'l qual hi son reproduïdes en magníficas fototipias las obras posadas a la venda. Aixíis podria fer ab més seguretat (ab relativa seguretat) comparacions de l'obra de Colonia ab l'única d'en Dalmau, lo gran mestre català de la quinzena centuria, coneguda fins avuy: *La Nostradona dels Concellers*, existent a ne'l museu d'art antic a Barcelona.

Arribá per si'l catálech després de alguns retrassos y peripecias què'l crítich se complau en detallar; y al fullejarlo sofri una nova desilusió. Avans n'hi havia sugerit d'altres la contemplació del grabat que, reproduint la mateixa obra, en tamany reduïssim, publicava'l *New York Herald*. Decididament, no hi sabia veure en Casellas la rahó de que s'atribuís á ne'l Dalmau la paternitat de la taula procedent de Valladolid.

A fè que és cosa forsa aventurada'l decidir la paternitat d'una obra d'art per la sola comparació ab altres tingudes com indiscretamente certas de l'autor a qui s'atribueix. Molts més ho és jutjant per reproduccions, per més que s'igan fetas ab la més refinada escrupulositat. Obras ben semblants en tot, en la composició, en la tècnica, poden ésser d'autors diferents. En cambi són moltissims los autors que presentan d'unas obres a les altres, desigualtats molt més grosses que les que dóna en Casellas com a rahons pera apoyar son criteri de que la pintura de Colonia no fou feta pel mestre barceloní. Tingas en compte, además, que d'en Dalmau tant sols se'n coneix una obra, ab la particularitat de que ha gué d'atendres al peu forsat d'enquibirhi cinchs retrats de concellers, ab quina preocupació la composició se'n ressentí bona cosa.

En Casellas no mes hi troba afinitats entre una y altra pintura «en l'escola, evidentment flamenca en totes d'altres, y la composició, o mellor dit, agrupació de figures, mes o menys semblants entre la taula colònica y la taula barcelonina.» Algunas a'tras me sembla vèurehi, mes remarcables y decididament capitals que las esmentades... ab perdó del mestre siga dit, quina opinió m'ha tingut en suspens bastantes horas abans de decidirme a escriure aquestes ratllas.

De què la pintura de Colonia, ara com ara, no pot atribuirse a ningú

més que a ne'l nostre gran Dalmau, ho crech ab plena conciencia; y exposaré mas ratlles. Mes la cosa es un xich llarga y's fà precis deixarlo per un altre article.

Tancarem avuy aquest repetint la meva professió de fè, això es: que de la sembla o dissembla que ofereixi la comparació d'una obra d'autor desconegut, ab altres quina paternitat sabem com a cosa certa, no podrèm mai afirmar ni negar rodonament que l'obra perteneixi a ne'l autor conegut. Ab tot, no solament per las afinitats, molts o poques, que s'observin en las obras comparadas, sinó portant l'anàlisis fins a certas possibilitats, buscant si hi ha altres autors que s'hi mostren menys distanciats en llur tasca, estudiant l'ambient en que han sigut produïdes si es factible, (y aquesta vegada ho és,) vindrem a la conclusió de que una obra puga atribuirse o no, may darho com cosa certa, a determinat autor. Ya n'aquesta conclusió hem d'atendrens mentres una prova materialment categorica no vinga a demostrar lo contrari.

QUIQUET.

Octubre, 28.

NOVAS

En vista de que la Diputació no vol fer cas de las intancies que té rebudas dels mestres d'aquesta província demandant los hi siga pagada alguna de las deu anyadas d'aument gradual de sou, sembla que'l Gobernador pendrá cartas en l'assumpto obligant a dita Corporació a que compleixi son dever aixugant un deute que constitueix per Tarragona una verdadera ignominia.

Si la cosa se confirma quelcom de bò haurà fet lo Sr. Maestre pera nostra aflijida província y'l Magisterio tarragoní n'hi restarà forsa agrait.

Fa pochs días a l'Institut, mentrestava recolzat estudiant demunt del pont del claustre'l noi Xavier Barba, un altre noi anomenat Irurozqui sembla com va ni com costa, l'agafà per darrera, li feu donà uns quants toms y'l llençà a terra, ocasionantli la fractura d'un bras.

Es aquest un fet del que no'n ocupariam si no demostrés que al nostre Institut, se van perdent las bones tradicions que'l ferèn un temps tan recomenables. Ja no sols hi perilla, l'inteligencia dels deixebles, sinó fins la seva seguretat personal.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Aquesta nit tindrà lloc en lo Café del Centre lo primer d'una sèrie de concerts que pera aquest hivern nos prepara nostre bon amich Sr. Punsoña, a qui objecte ha contractat al reputat bandurrista ja ben conegut de nostre públich, D. Carles Terraza, prenen part en los mateixos nostres compatriots Srs. Gols y Salvat, professors d'armonium y piano respectivament.

Los tres artistas forman un bell conjunt que no dubtem que, com sempre, gaudirán dels aplaudiments dels amateurs que temps ha desitjan poguer fruir bona música totas las vuitlles dels dies festius.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darreras obres de D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL HERÉU Y CABALÉ.... Preu: 2 ptas. MONTSERRAT..... » 3 »

Se venen en l'estampa de Francesc Sugrañes.

Lo nostre estimat amich D. Trifón Bas rebrà dins de pochs días los aparells pera l'esterilisió, maternisió y pasteurisió de la llet la Vaqueria Suissa que té en aquesta Ciutat. La persona que estarà encarregada de ditas operacions serà segura garantía de l'importantissim servey que gaudirà'l públich en dita vaqueria.

Dintre pochs días veurà la llum pública una veritable obra d'art, que serà molt ben rebuda per totas las persones amants de las tradicions tarragoninas. Nos referim a la repro-

ducció a nou tintas de l'antiga y venerada Imatge de Nostra Senyora del Claustre, Patrona de la Ciutat y Arquebisbat de Tarragona.

Tant lo dibuix com l'estampat serà una brillant mostra de l'avens de las arts cromo-litogràficas en nostra Ciutat.

Felicitèm als iniciadors d'aqueixa idea tan acertada de reproduir una de las Imatges més hermosas que existeixen de la Verge Santíssima, y que és una joya de Tarragona, y anticipem també las nostres felicitacions al dibuixant y impressor quins noms no publiquem perquè no estèm encara autorisats pera ferho.

tra labor venim obtenint, havem organitzat la Acadèmia en forma convenient pera que nostres alumnes puguin donar validesa acadèmica, a sos estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa e Valencia.

En lo próxim, com en los cursos anteriors, quedan establets las enseñanzas de tots los grups de las Facultats de Dret y Filosofia y Letras.

Las classes començaran lo dia 10 del pròxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y extrernes.

Pera informes al Director

D. Francisco Duarte

advocat, Beneficiat de la Metropolitana, Palma, 2, segon.

Ibarra y C. a de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marin, Villagarcia, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasajes, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 3 de Novembre lo vapor Cabo Sebastian, son capitán Joan Zorrúa, admestren cárrega y passatgers pera los citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Salvador Martí Güell

VETERINARI

Rambla de Sant Carles, 24

Telèfon 148

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans y rápids vapors entre l'Espanya, França, Italia Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixes y semanales del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzenals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Pharo, Olhão, Portimao y Villarreal.

Servei directe sense trasbord pera Melilla, Tanger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Safi.

S'admeten cargas pera tots los ports del món, ab coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Compañía:

Ausonia, Helvetia, Hispania y Alemania Astó, Rebolledo, 17

(*) Aquesta *Vida de Sant Pere Armengol* escrita pel Pare Sancho, se troba de venda a l'iníx preu de 5 rals a la llibreria de D. Josep Armengol, d'aquesta ciutat.

clorosis,

debilitat general,
anèmia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuaries
DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la meller y más agradable

Única que conté 180 per 100 d'oli de fetge, de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegios de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Längtin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estímul del desenvolupament físic, creixença d'osos y surtida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y persones débils; però les enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisssis, escròfules, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacías y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14.

Hospitalet y Sant Joan, 10.

Uniò-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe per noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe per senyoretas.—De dos quars de dues a les ires de la tarda.

DIBUIX.—Per senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Per noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En l'últim ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable, y teixit tantíssim ho, que resisteix tota prova al deval d'un canaló.

Ademés, també uns vanos ab-pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer mellor, aproposit per regalos; causen gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 22, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existeixència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes les obres de **Literatura, Ciència y Arts** de les principals cases editorials d'Espanya ja sia per quaderns setmanals o a plazos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBE A LA

Biblioteca popular de l'Avenç y a la Ilustració Catalana.

Ilustración Artística,

Album Salon, Ilustración Elegante ilustrada,

Ilustración Española y Americana

Salon de la Moda

La Última Moda.

y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografía

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasladat son establiment al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

LA BATERÍA
DE
JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa MORITZ y refrescos espumosos. Gran existència de vins y licores de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

ST. AGUSTÍ, NÚM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de les malalties de les dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplo-maduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentadures de totes classes.

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.

Fora..... 1'50 »

Extranger..... 2'00 »

Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilant, elaborant los compleixos especials per cada terra y cultiu.

ABONOS

organò-químichs propis per a plantacions preparantlos també ab atenció a les necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMMISSIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª. TARRAGONA

OUT-LECTITTA

Drogueria Plana

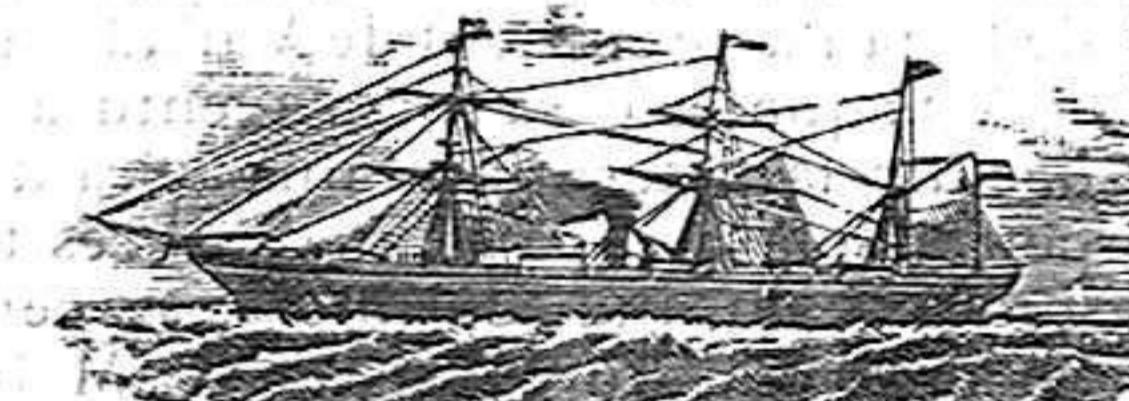
Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulià y primeras matières per abonaments qüeràs garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la meller marca TARRAGONA

Linia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y el 21 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costa Rica y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Octubre sortirà de Barcelona el 28 de Málaga y el 29 de Cádiz, lo vapor Antonio Lopez, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y el 15 de Cadiz, lo vapor M. Calvo, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guaya, admitem passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífic, pera qualquers ports admets passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 8 d'Octubre sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjas lo vapor Isla Luzón, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y el 7 de Cádiz, lo vapor León XIII, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canàries.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y el 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona el 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Poo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Per a més informes dirigir-se a son agent D. EMILY BORRÀS.

Lo mejor constituyent era combatre ab exit totas las ma-laltias nerviosas.

DE VENTADA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Compleix assortit de medicacions pera curas antisèpticas.—Especialistes nacionals y extranjers.

Aygas minero-medicinal

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlàntica

17 d'Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de

Santander y el 21 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, directament pera Habana y Veracruz, Admet passatge y càrrega pera Costa Rica y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Octubre sortirà de Barcelona el 28 de Málaga y el 29 de Cádiz, lo vapor Antonio Lopez, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y el 15 de Cadiz, lo vapor M. Calvo, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guaya, admitem passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífic, pera qualquers ports admets passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 8 d'Octubre sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjas lo vapor Isla Luzón, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y el 7 de Cádiz, lo vapor León XIII, directamente pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canàries.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y el 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directamente pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona el 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Poo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Tanger: dimarts, dimecres y divendres.

Per a més informes dirigir-se a son agent D. EMILY BORRÀS.

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab fresa, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Ros.

A la menuda: Farmacia del Centre.-Tarragona.—Demanar **AGUA NAU SERRA**.

Aigua nau SERRA

BARCELONA